

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 14 februari 2013

MEDITATIE

Voor de onrechtvaardigen

Ze hadden het niet gemakkelijk! Wie? De geadresseerden aan wie Petrus de brief geschreven heeft: ...de vreemdelingen, verstrooid in Pontus, Galatië, Kappadocië, Azië en Bithynië.

Vreemdelingen, het zijn de nazaten van de Joden die in vroeger eeuwen en jaren zijn verstrooid of gevlucht. De apostel omschrijft ze nader als levend gemaakte uitverkorenen.

Naar het vrije van het welbehagen zijn zij wedergeboren en mogen zij delen in de genade Gods die in Christus Jezus is.

Maar... die genade is geen waarborg van een gemakkelijk leven hier op aarde! Daar weten deze vreemdelingen van. Zij moeten dat vreemdelingschap in de praktijk gaan inleven.

Er werd gelasterd! Het was uit vijandschap tegen het werk Gods. Zij konden met de wereld niet meer mee doen. Het nieuwe leven kwam in de

Want Christus heeft ook ééns voor de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen.

1 Petrus 3:18a

vruchten openbaar.

Als de wereld de verandering vanwege de inwendige vernieuwing opmerkt, kijkt ze de Kerk met een meewarige blik aan. Maar als de Kerk de wereld gaat wijzen op de heilloze weg waarop zij zich bevindt en hen afmaant op die weg voort te gaan, dan straalt uit diezelfde ogen plotseling vijandschap. Het duurt niet lang of de mond gaat open om die vijandschap te spuien!

Moeten zij zich tegen die laster niet verdedigen? Ja, maar op een andere wijze dan wij ons wellicht hebben voorgesteld. Immers de apostel roept hen op om hun consciëntie zuiver te houden, en de laster die men over hen spreekt te weerspreken door een oprechte christelijke levenswandel. Mogelijk wordt op deze wijze de mond van de lasteraar gestopt. En als ondanks hun eerlijke levenswandel de laster, kruis en druk niet wordt weggenomen, dan is het beter goeddoende te lijden dan kwaaddoende.

Dit is een van de moeilijkste lessen in het leven van een mens: niet terugslaan wanneer ons onrecht en lijden wordt aangedaan. Onze handen jeuken om terug te slaan, wij moeten alle moeite doen om de ander niet eens ongezoeten de waarheid te vertellen en om de zaken eens goed recht te zetten! De apostel zegt: niet doen, want... Weet u wat beter is? De voet-

stappen van Christus te drukken: *Want Christus heeft ook eens voor de zonden geleden.* Ja maar, het zijn valse beschuldigingen tegen de Kerk in de verstrooiing.

Tegen Christus ook! Hij kon zeggen: *wie van u overtuigd Mij van zonde.* En toch staat er dat Christus voor de zonden geleden heeft? Ja, Zijn lijden was Borgtochtelijk, plaatsbekledend.

Hij leed in de plaats van de *onrechtvaardigen*. Niet voor vrienden maar voor vijanden. Onrechtvaardigen zijn mensen die gezondigd hebben tegen een rechtvaardig God. Mensen die tegen het recht Gods ingaan. Goddeloze zondaren. De wereldling? Zeker! Maar ook... de nette kerkganger. Onrechtvaardig! Weten we het al? Dat we met alles wat in en aan ons is tegen God hebben gezondigd en dat dit de vrucht is van ons zondaarsbestaan. Zo is er een ontzaglijke afstand ontstaan tussen God en de onrechtvaardige. Een wonder als we die gapende kloof gaan zien én leren bewenen. Bewenen vanwege de liefde die in het hart wordt uitgestort. Eén van de eersten vruchten van het nieuwe leven is de breuk zien en daarover smart om dragen. Immers God de Heilige Geest gaat zulken overtuigen van zonden tegen GóD. Een goeddoend God, een heilig God. En het kan niet anders of die ziel gaat proberen om het goed te maken met God. Die gapende kloof moet gedicht en die verbroken gemeenschap hersteld! Dan gaat die onrechtvaardige allerlei gerechtigheden aandragen om deze als een beweegoffer de rechtvaardige God voor te houden. Wat leert de Heere na korter of langer tijd zo'n werkende ziel?

Al onze gerechtigheden zijn als een wegwerpelijk kleeft. Alles is zonde, ook alles waarmee zij getracht hebben zich met God te verzoenen. Zij hebben de straf op de zonde verdiend! Kan zo iemand dan nog zalig worden? O, dat wordt juist de vraag van hun hart! *Is er enig middel, waardoor wij deze straf zouden kunnen ontgaan en wederom tot genade komen?* (H.C. 5) Ziende op hun eigen bestaan kan het nooit meer goedkomen!

Inhoud

- 1 Voor de onrechtvaardigen
- 2 De Bijbelverklaring van Matthew Henry (2)
- 3 Bijbelstudie: De Heilige Geest (4)
- 4 Wensen en voorbede bij de troonswisseling
- 6 Het verbond der genade (2)
- 7 Even maar...
- 8 Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten
- 10 Boekennieuws
- 10 Kerknieuws
- 12 Berichten
- 12 Kerkdiensten

91e jaargang

Nr. 20

Wat een wonder voor zo'n uitgewerkte en strafwaardige ziel als de weg ter zaligheid in een Ander wordt aangewezen. Wat wordt Die Ander onmisbaar wanneer er meer en meer profetisch licht mag vallen op Zijn Persoon en op Zijn werk. *Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen!* Onbevattelijk, Hij onschuldig, maar heeft geleden voor de zonden van de onrechtvaardigen. De zonden van Zijn Kerk heeft God op de schouders van Zijn eigen en enige Zoon gelegd.

En welk een heerlijk doel: *opdat Hij ons tot God zou brengen*. De gapende kloof tussen God en de ontdekte zondaar wordt nu door Christus overbrugd. De afstand wordt door Christus niet alleen kleiner gemaakt, maar weggenomen. Hij brengt een verloren zondaar tot God. Op grond

van Zijn Middelaarsverdienste mag die onrechtvaardige dan ervaren dat God goed is voor een slecht mens. Bij tijden en ogenblikken de gunst Gods ervaren en Zijn genade proeven.

Dan daalt de hemel bij ogenblikken in het hart! Onrechtvaardigen die het zich waardig gemaakt hebben dat God rechtvaardig voorbij moest gaan, mogen dan de schuldvergevende genade Gods op grond van Christus werk in hun hart ervaren. Kennen wij iets van deze zaken? De apostel spreekt in de tekstwoorden over: *ons*. Dat is met insluiting van zichzelf. Als Petrus over onrechtvaardigen spreekt, gaat het dan over een ander of heeft hij *onze* naam genoemd? Zijn wij al tot God gebracht?

Scherpenisse,

ds. E. Bakker

heilige mannen werd geschreven, en ingegeven is door de Heilige Geest. Hij is volkomen rein van alle leugen, en verdorven bedoelingen, en de blijkbaar strekking ervan is heiligheid te bevorderen onder de mensen. De grote dingen van Gods Wet en Evangelie zijn hier voor ons geschreven, ten einde tot grotere zekerheid te worden gebracht, verder verspreid te zullen worden, van langere duur te zijn en naar ver verwijderde plaatsen en tijden zuiverder en vollediger overgebracht te worden, dan dit bij mogelijkheid door gerucht of overlevering had kunnen geschieden. En wij zullen zeer veel te verantwoorden hebben, indien deze dingen, die tot onze vrede dienen, ons in zwart en wit overgegeven zijnde, door ons veronachtzaamd worden als wat vreemds, Hosea 8:12. De geschriften der onderscheidene door Gods Geest gedreven schrijvers, van Mozes tot op Johannes, waarin het goddelijk licht, zoals dat van de morgen, trapsgewijs geschenen heeft (de heilige canon nu voltooid zijnde) zijn allen in die gezegende Bijbel bij elkaar gevoegd, en Gode zij dank, in onze handen, en zij doen een zo volle, heldere dag voor ons opgaan, als zij aan deze zijde des hemels kunnen verwachten. Elk deel is goed, maar alles te zamen is zeer goed. Dat is licht, schijnende in een duistere plaats, 2 Petrus 1:19; en een duistere plaats, voorwaar, zou, zonder de Bijbel, de wereld zijn.

Zijn motief en doel ligt verankerd in 2 Timotheüs 3:16 en 17: 'Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing, die in de rechtvaardigheid is; opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaaktelijk toegerust'.

Kernachtig en puriteins

Dit commentaar is zo echt puriteins, gericht op Schriftuurlijk geestelijk leven en de noodzakelijkheid van de verheerlijking van God in ons gehele leven, niet alleen op zondag maar in alle verbanden van het leven. De vele korte en kernachtige gezegden vallen op. Enkele voorbeelden willen we hier geven:

Exodus 17:1-7: 'De genoegens der zinnen zijn modderig water; geestelijke verlustigingen zijn water uit de rots, zuiver, helder en verfrissend, stromen van geneugten'.

Psalms 49:14: 'De schoonheid der heiligheid is hetgeen het graf, dat alle andere schoonheid verteert, niet kan aanraken of bederven'.

2

De Bijbelverklaring van Matthew Henry

In veel boekenkasten, niet alleen in studeerkamers, staan de indrukwekkende banden van Matthew Henry's "Verklaring van het Oude en Nieuwe Testament". De betrouwbaarheid van deze Bijbelverklaring heeft onder ons geen enkele twijfel. Naast de uitleg ligt de kracht ervan in de meditatieve manier waarop Matthew Henry de Schrift verklaart. De spits naar het hart ontbreekt niet. Het besprengen van het bloed was een type, (Ex. 12:13). Het was niet genoeg dat het bloed van het lam vergoten werd, het moest ook aan de deurposten gestreken worden, aanduidende de toepassing van Christus' verdiensten op onze ziel; wij moeten de verzoening verkrijgen, Rom 5:11).

Gelukkig hoor ik dat deze Verklaring nog weleens uit de kast komt en open gaat om geraadpleegd te worden naar aanleiding van een gehoorde preek, een gelezen Bijbelgedeelte, een tekst op een rouwkaart, persoonlijke Bijbelstudie, enzovoorts.

Waarde en doel

Henry begon met zijn Verklaring in 1704. Op 17 april in het jaar van zijn overlijden (1714) maakte hij de aan-

tekening dat het boek Handelingen klaar was. Twee maanden later stierf hij. Anderen hebben zijn werk in dezelfde lijn voortgezet en afgemaakt.

Wat is de kracht en de waarde van deze Bijbelverklaring? Ongetwijfeld zijn er verklaringen die meer aandacht besteden aan de grondtekst, de betekenis van de woorden, de historische achtergronden en onderlinge samenhang van Bijbelgedeelten. Henry was geen academicus en zijn Verklaring heeft dan ook geen wetenschappelijk karakter. Het was hem om een belangrijker zaak te doen: om de Schrift te verstaan met het hart.

Wat Henry voor ogen stond bij zijn Verklaring (waartoe hij ook door anderen werd aangespoord) wordt duidelijk uit zijn eerste praktische opmerking bij Genesis: 'Wij hebben voor ons de Bijbel, of het Boek, want dat is de betekenis van het woord Bijbel. Wij noemen hem het Boek bij uitnemendheid, want hij is onvergelijkbaar het beste boek, dat ooit geschreven is, het Boek der boeken, schitterend als de zon aan de hemel der wetenschap; andere kostelijke en nuttige boeken zijn als de maan en de sterren, die er hun licht aan ontlennen. Wij noemen hem het Heilig Boek, omdat het door

De Geest des oordeels

'Als de Heere zal afgewassen hebben den drek der dochteren Sions, en de bloedschulden van Jeruzalem zal verdreven hebben uit derzelve midden, door den Geest des oordeels en door den Geest der uitbranding.'

Jesaja 4:4

2 Kronieken 24:1-14: 'Het is gemakkelijker tempels te bouwen dan tempels voor God te zijn'.

Ezechiël 37:1-14: 'Gods genade vermag zielen te redden zonder onze prediking, maar onze prediking kan geen zielen redden zonder Gods genade, en genade moet door het gebed gezocht worden'.

Johannes 19:30: 'Hetgeen Hij zeide, en, naar wij mogen onderstellen, heeft Hij het juichend en met blijdschap gezegd: Tetelestai - Het is volbracht, een veelomvattend en troostrijk woord'.

Handelingen 26:29: 'Hij wenst dat zij allen vertrooste christenen zullen zijn, zoals hij was, maar niet vervolgd, zoals hij er één was'.

Letterlijk en practicaal

De Verklaring van Matthew Henry is te typeren als letterlijk en practicaal. Het gezag van de Schrift is onaantastbaar. Het Woord heeft gezag voor leer en leven. Hij zoekt aan te sluiten bij de letterlijke betekenis van de tekst en trekt de lijnen naar de praktijk van het geloof en het leven met de Heere. Terecht mag gesproken worden van het bevindelijke karakter van de Verklaring. De nadruk ligt op het persoonlijk verstaan van de Schrift door het wondere werk van de Heilige Geest. Dikwijls is de Verklaring van de hand van Matthew Henry aangeduid als een toepasselijke, stichtelijke overdenking van de Schrift. Daarbij moeten we niet denken dat het alleen om meditatieve gedachten gaat. Stichting heeft in de Bijbelse betekenis van het woord te maken met gebouwd worden op het fundament van de apostelen en de profeten, Jezus Christus en Die gekruisigd.

De verklaarder verspilt geen kracht aan allerlei vreemde of gezochte uitleg van Bijbelgedeelten. Ook is hij niet op jacht naar het bestrijden van allerlei dwalingen of uitvoerig in het weerleggen van uitleg van anderen. Wel klinkt voortdurend de stem van de calvinist en presbyteriaan in de uitleg door.

Hij was afkerig van de Roomse en Sociniaanse dwalingen. Toch blijkt uit de verwoordingen dat Henry een zacht en gematigd man is geweest. Hij breidde zijn liefde tot alle christenen uit, zo concludeert H. Bavinck in zijn voorwoord bij de jubileum-uitgave van 1912.

(wordt vervolgd)

Wanneer we het verband lezen waarin in Jesaja 4 gesproken wordt over de Geest des oordeels dan zal het ons duidelijk zijn dat hiermee bedoeld wordt de arbeid van Gods Geest in het straffen van de ongerechtigheid.

Er wordt gesproken over de drek van de dochter Sions en de bloedschulden van Jeruzalem, die door de Geest des oordeels verdreven zouden worden. De walgelijkheid en de diepte van de zonden van Sion worden aan de kaak gesteld. De Heere is geen ledig aanschouwer van de zonden.

Wat dat betreft mogen we wel beven en sidderen voor die Geest des oordeels wanneer we denken aan de zonden van ons volk die worden bedreven tegen die heilige en rechtvaardige God. Maar ook over een ieder persoonlijk zal die Geest des oordeels een oordeel vellen over al hetgeen wij hebben gedaan.

Och, dan mogen we wel zeggen: Wie zal bestaan in dat grote gericht met God, wanneer de boeken zullen worden geopend en een ieder zal geoordeeld worden naar hetgeen in de boeken geschreven staat?

Maar toch ligt er gelukkig ook een andere kant in opgesloten. Daar wijzen de kanttekenaren ook op wanneer zij zeggen dat die Geest des oordeels ook vurig is om de uitverkorenen te zuiveren tot de zaligheid. Wat een ongerechtigheid en drek kleeft de uitverkorenen aan. Wat wordt dat ook ontdekt door de Geest des oordeels in hun leven. Opdat ze dat rechtvaardige oordeel Gods in het straffen van de ongerechtigheid gaan aanvaarden en het uit gaan roepen met de dichter van Psalm 119:137: 'HEERE, Gij zijt rechtvaardig, en elkeen Uwer oordelen is recht'.

Wat een wonder dat ook beleefd mag worden dat nu dat rechtvaardige oordeel Gods over de zonde gegaan is over het hoofd van de Rechtvaardige, Die nooit zonde had gedaan noch gekend, maar Die tot zonde is gemaakt. Opdat de uitverkorenen Gods door een rechtvaardig oordeel Gods zouden worden vrijgesproken van de straf der zonden en een recht ten eeuwigen leven zouden ontvangen.

Wensen en voorbede bij de troonswisseling

Koningin Beatrix hoopt op 30 april terug te treden. Kroonprins Willem-Alexander wordt dan ingehuldigd als het nieuwe staatshoofd. Ook vanuit de kerken wordt bij dergelijke gebeurtenissen altijd zeer meegeleefd.

A. Steenberg, lid en later ambtsdrager van de Ledeboeriaanse gemeente in Zuidwolde, noemde het overlijden van koning Willem III in 1890 in een brief aan ds. D. Janse in Middelburg: 'Er is nu de laatste tijd op staatkundig gebied nogal wat drukte geweest, tijdens het versterf en de begrafenis des konings, hetwelk met veel statie heeft plaatsgehad. (...) Zo is het dan toch voor Neêrlands volk wel een stem van opmerking waardig dat er nu maar één vrouwelijke spruite is overgebleven'. Er was gebed voor het vorstenhuis: gelukkig 'dat er nog vele dragers gevonden worden die voor een zondig land en volk in de bresse staan om de scheuren toe te muren'.

Prinses Wilhelmina was nog maar tien jaar. Daarom nam haar moeder, koningin Emma, de regering voor haar waar tot ze achttien was.

1898

Op 8 juni 1898 hielden de Ledeboeriaanse gemeenten in Sint-Philipsland hun Algemene Vergadering: 'Voorgelezen een schrijven van de Middelburgsche kroningscommissie, behelzende de vraag of wij genegen zouden zijn op den 31 Augs. a.s. een bidstond te houden voor de kroning van H.M. de Koningin met verzoek hierop te antwoorden. De voorzitter is geneigd dit verzoek toestemmend te beantwoorden en geeft deze zaak verder aan elken kerkeraad over'.

Ds. D. Janse hield in Middelburg een gelegenheidspreek. In Aagtekerke hield oefenaar N.H. Beversluis een 'feestrede' over 1 Petrus 2:17: 'Vreest God, eert den koning'. Hij riep de luisteraars op zich te 'scharen om de troon der genade en voor die troon onze smekingen te brengen, en af te bedelen van Hem Die daarop gezeten is: genade en bekering, koninklijke macht en wijsheid om Jezus' wil voor onze jeugdige koningin, opdat zij ons in Godes vreze mocht regeren'.

Droefheid was er als de praktijk daar zover vandaan was. Zo schreef het SGP-blad De Banier in 1946 dat koningin Wilhelmina, voor wie tijdens de oorlog zoveel gebeden waren opgezonden, nu op zondag een voetbalwedstrijd had bijgewoond.

1948

Na vijftig jaar droeg Wilhelmina haar ambt over aan haar dochter Juliana. 'Grote veranderingen en verwisselingen grijpen er dezer dagen plaats in ons land', aldus De Saambinder van 2 september 1948. 'De Heere heeft het onze Vorstin vergund, iets wat zelden gebeurt, dat zij een halve eeuw regerend Hoofd des lands mocht zijn. (...)

'Die vroom begeert te leven, Bidt God nacht ende dag, Dat Hij mij kracht zal geven, Dat ik u helpen mag'.

De Heere gedenke voorts de Prinses, als zij straks als koningin de zware taak zal aanvaard hebben. De Heere lere Haar maar veel eigen onbekwaamheid voor de zo zwaarwichtige taak die op hare schouders van Zijnentwege gelegd wordt, te verstaan. Hij vergunne haar de begeerte van Salomo, die in het nachtgezicht te Gibeon van de Heere wijsheid begeerde om tot Zijne ere het land te regeren. De Opperste Wijsheid geve haar wijsheid in de regering des lands, opdat Haar troon bevestigd worde door gerechtigheid. Hij geve dat zij gedragen moge worden door het gebed van Gods volk. Hij gebiede Zijn zegen over Haar en over Haar Huis, waarin de vreze Gods in Christus mocht afdalen en Hij geve dat zij vele jaren in vrede moge regeren over ons volk'.

Ds. G.H. Kersten was naar de boerderij van zijn zoon in Waarde vertrokken om aan te sterken. In de vroege morgen van 6 september stond hij op om wat schrijfwerk te verrichten. Tijdens die arbeid overleed hij plotseling. Die dag werd koningin Juliana ingehuldigd. De predikant had echter inmid-

dels groter inhuldiging ontvangen.

De nieuwe vorstin - ze was 39 jaar - zei in de Nieuwe Kerk in Amsterdam: 'Ik ben geroepen tot een taak die zo zwaar is dat niemand die er over heeft nagedacht haar zou willen overnemen, maar die ook zo groot is, dat ik alleen kan zeggen: Wie ben ik, dat ik dit doen mag?'

Twee weken later vergaderde de klas-sis Rotterdam. Ds. A. de Blois wees in zijn openingswoord op de troonswisseling, 'waarbij hij tevens opmerkt dat te betreuren is de brooddronkenheid van velen bij die gelegenheid. Vervolgens herdenkt hij het overlijden van ds. Kersten. Job zegt: Ik vreesde een vreze, en zij is mij overkomen. Pijnlijk is het voor vrouw en kinderen en voor de gemeenten hem te moeten missen en we kunnen het ons nog niet voorstellen zonder hem te moeten vergaderen. We zijn ook dankbaar dat de Heere hem zoveel jaren aan de gemeenten heeft gegeven. En we treuren niet als degenen die geen hope hebben. Rust is er nu voor hem die nooit rusten kon. Hier moeten we hem missen, maar daarboven heeft hij de kroon der heerlijkheid ontvangen'.

Brieven uit Amerika

Ds. C. Hegeman schreef vanuit Pater-son: 'Op de kroningsdag van onze geliefde Koningin Juliana heeft een van Gods knechten de overwinningskroon ontvangen en deze geworpen voor de voeten des Lams. Dat én de afgetreden Koningin én de gekroonde Koningin met haar gemaal en kinderen eens ja-loers mochten worden op dat volk, dat d' eerkroon zal dragen, door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen'. Uit Grand Rapids kwam een brief van ds. W.C. Lamain: 'Uit de nieuwsbladen hebben wij vernomen, dat j.l. zaterdag onze geëerbiedigde Vorstin Koningin Wilhelmina afstand gedaan heeft van haar troon. Een zeldzaam voorrecht is haar geschonken dat zij 50 jaar ons land mocht regeren. Dat de God van onze vaders Hare Majesteit in de avond van Haar leven moge gedenken en Haar met Zijn genade bedelen.

Vandaag zal Prinses Juliana gekroond worden. De Heere bewerkte Haar hart tot de vreze Zijns Naams en bedele Haar met die godsvrucht eenmaal geopenbaard door Juliana van Stolberg. Vanmorgen om half 9 sprak President Truman in onze city, voor een 20.000 mensen. Ik heb hem niet gehoord, mijn gedachten waren in het oude vaderland. God zelf heeft die band gelegd tussen Nederland en Oranje. Ook Koningin Juliana is een telg uit dat

doorluchte Huis, wat God eenmaal heeft gegeven.

Wij hebben vanmorgen aan de tafel met vrouw en kinderen gelezen Spr. 8. De Heere ontferme Zich over ons arm Vaderland en over allen die in hoogheid zijn gezeten. Allerwege is er feest gevierd. Och, dat er boete- en bededagen worden uitgeroepen, daar vanwege de zonde de oordelen Gods zo laag hangen en vreze ons hart wel moet vervullen dat welhaast de oordelen zich zullen ontlasten over een wereld die met God heeft afgedaan. Zien wij op onze zonden, op de verlating van Gods Woord en Wet, op de verre afstand ook van ons hart en leven, dan mogen wij wel beven. Wij hebben God op 't hoogst misdaan. Wij zijn van het heilspoor afgegaan. Niemand ligt er buiten Gods bereik. Manasse werd ook nog bekeerd. God leeft nog en Zijn arm is niet verkort'.

1980

Op 30 april 1980 werd koningin Beatrix ingehuldigd. Daarom werd de zendingdag verplaatst naar 5 mei. De zending verkocht badhanddoeken met een afbeelding van de nieuwe vorstin.

De Saambinder kondigde gelegenheden (bidstond inhuldiging Koningin Beatrix) op 30 april aan

die zouden worden gehouden in Den Haag-Centrum (voorgangers waren ds. K. de Gier, ds. F. Harinck en ds. A. Hofman), Lelystad (ds. R. Kattenberg), Lisse (ds. R. Boogaard en ds. D. Hakkenberg) en Woerden (ds. J.M. Kleppe). Aan het hof werkte A. Brons, lid van de gemeente in Soestdijk. Hij overhandigde de nieuwe vorstin een bandopname van de preek die ds. J. van Haaren op 4 mei in Amersfoort had gehouden over 1 Kronieken 29:20: 'Daarna zeide David tot de ganse gemeente: Looft nu den HEERE, uw God! Toen loofde de ganse gemeente de HEERE, den God hunner vaders; en zij neigden het hoofd, en zij bogen zich neder voor den HEERE, en voor den koning'.

In het begeleidende briefje schreef de predikant: 'Het moge Uwe Koninklijke Hoogheid tot bewijs strekken van het feit, dat in de kring van onze gemeenten, die zo'n 82.000 zielen tellen, Uwe noden en die van degenen, die U lief zijn, gebracht worden voor het Aangezicht van de Koning der koningen. Hij zij Uw Schild en Betrouwen voor tijd en eeuwigheid'.

Bereid om te dienen

In zijn artikel "Bespiegelingen rond de troonswisseling" wees Saambinder-medewerker B. Stolk erop dat het wegcijferen van eigen wensen en

verlangens 'kenmerkend is voor de Oranjedynastie, die nu reeds ruim vier eeuwen een dominerende rol heeft gespeeld in onze lage landen. Verrassend was vaak in de historie de bereidheid van de Oranjes en de aan hen verwante Nassauers om ons volk te dienen, een bereidheid die zich verdiepen kon tot zelfopoffering. Zelden zal een vorstelijk geslacht over zo'n reeks van jaren naar verhouding zo weinig voor zichzelf hebben begeerd. De geschiedenis verhaalt ons van kroondragers in andere landen die hun land door verkwisting en onverantwoord beleid naar de ondergang hebben gevoerd, van despoten die opgingen in het najagen van eigen hartstochten. Daartegen staken de offers die ons Oranjehuis in goed en bloed voor ons volk gebracht heeft, schril af'. In ons politiek sterk verdeelde land is Oranje het samenbindende element, schreef Stolk. 'Het is menselijkerwijs gesproken grotendeels aan koningin Juliana te danken dat zij afstand van de troon kan doen in een tijd dat er veel sympathie is voor het Oranjehuis en de monarchie populair is.

In dit opzicht heeft ons vorstenhuis de tijd, die o.a. gekenmerkt wordt door democratisering en gezagsontwrichting, niet mee. Vroeger kon men in betrekkelijke afzondering leven en daardoor gemakkelijk een zekere autoriteit bewaren. Tegenwoordig wordt

men door pers, radio en tv soms tot in het onbeschaamde binnen de publieiteit getrokken. Dan is het niet altijd even gemakkelijk waardig en toch tegemoetkomend te zijn, enerzijds dominerend en anderzijds volstrekt gewoon'.

Voorbede

Ds. A. Vergunst beklemtoonde dat met de troonswisseling niet beter meegeleefd kon worden dan door de bede uit Psalm 72:1 tot de onze te maken: 'O God, geef den koning Uw rechten, en Uw gerechtigheid den zoon des konings'. 'Laten we de troon van onze nieuwe vorstin met onze gebeden schragen', schreef ds. Vergunst in De Saambinder. 'Het diepe verval van heel het nationale leven geeft ons geen recht om de voorgeschreven voorbede na te laten, maar moet ons des te meer aansporen om vurig voor onze overheden tot God te roepen, ook voor ons Koninklijk Huis, en voor onze jonge koningin in het bijzonder. Zij aanvaardt haar taak in een tijd van diep nationaal verval; zedelijk en geestelijk is ons land diep gezonken. De nationale zonden roepen om nationale voorbeden. Toch is het nog een blijk van Gods lankmoedigheid dat een nieuwe vorstin uit het aloude geslacht die taak op zich nemen mag'.

De predikant uit Veen wees erop dat de Heere het huis van Oranje-Nassau

een bijzondere plaats in ons nationale bestaan heeft gegeven. 'Daar willen wij niet aan voorbijzien. Menigmaal zijn de vorsten uit dit Huis ons volk ten zegen geweest. Wij zien terug naar de stamvrouwe van dit geslacht: de edele Juliana van Stolberg. Hoevelen van haar zonen hebben hun leven voor de zaak der Nederlanden geofferd. Ons volkslied verwoordt het: 'In Godes vrees te leven, Heb ik altijd betracht, Daarom ben ik verdreven, Om land, om luyd gebracht!'

Zouden we dat vergeten? In die geschiedenis, die de Heere geschreven heeft, wortelt de verbondenheid tussen Oranje en Nederland. Dat moge ook onze vorstin bedenken. Deze adeldom verplicht! In het bijzonder tot de vreze Gods.

Neen, wij verafgoden ons Oranjehuis niet. We beminnen het om der vaderen wil, al zien we vele feilen. Toch bestendigde de Heere van de geschiedenis de band tot op deze dag. Moge de nieuwe periode in onze geschiedenis door Gods genade een gezegende zijn, waarin Oranje en Nederland de Heere dienen. De taak van onze vorstin zal een zware zijn. Daarom wensen we dat ook haar begeren met de Vader des Vaderlands uitgedrukt zij in deze woorden: Die vroom begeert te leven, Bidt God nacht ende dag, Dat Hij mij kracht zal geven, Dat ik u helpen mag'.

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

2

Het verbond der genade

Vorige keer bezagen we het wonder van het oprichten en het uitvoeren van het verbond der genade, waardoor een nieuwe mensheid ontstaat. Deze nieuwe mensheid is onder haar Hoofd Christus een organisch geheel. Zoals de oude mensheid in Adam begrepen was, zo is de nieuwe mensheid in Christus begrepen. In Adam in de band des bloeds, in Christus in de band van de herscheppende genade van de Heilige Geest, dus in de band van het geloof. Hierbij is echter het organisme der mensheid niet vernietigd, maar wordt het gered, gelouterd en verheerlijkt: het wordt tot zijn eeuwig doel gevoerd.

'God zal Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken...'

Daarom heeft het genadeverbond ook een bediening van God meegekregen, die ingesteld is op de voortgang der geslachten. Er is een weg in gegeven voor opvoeding en voor de oproep tot bekering in het raam van de bediening van het genadeverbond, naar de belofte Gods: Ik ben uw God en de God van uw zaad. In wezen zijn het eeuwig verbond des vredes en het verbond der genade één. Het genadeverbond is echter in

de tijd en heeft een eigen bediening. Deze bedding der bediening is breder dan de stroom der verkiezing die erdoor gaat. Maar tegelijk blijkt de verkiezing toch ook weer verwerkelijk te worden in de lijn der geslachten. Tevens wordt de mens in zijn verantwoordelijkheid gezet.

Zo is het genadeverbond aangelegd op het hoogste en heerlijkste wat voor de mens kan weggelegd zijn, namelijk verbondsomgang met God. Het verbond is zo maar niet een testamentaire uitvoering van het eeuwig raadsbesluit, waarbij de mens behandeld wordt als een stok en een blok; maar het is er in zijn bediening op aangelegd dat de mens zijn verbroken relatie met God krijgt te zien en in te leven, veroordeeld wordt, zich schuldig keurt, om genade worstelt, zich bekeert, tot het geloof in de Middeelaar komt en zo het verbond omhelst. Dit aanvaarden van het verbond, door het geloof in Christus, ontsluit de schatten der rijkdom van de genade in de kennis van Christus als ons eeuwig Hoofd in het verbond des vredes, en dat in gemeenschap met de ganse Kerk.

Bij het spreken over het genadeverbond hebben we het over een heerlijkheid die nooit een mensenverstand had kunnen uitdenken. Alles is uit God, door God en tot God. En toch is het zo dat de mens in zijn eigen wilsleven en verantwoordelijkheid geheel serieus wordt genomen. Dat blijkt ook uit de wijze waarop zondaren in het bezit gesteld worden van de verbondsgoederen. Dat heeft plaats in de weg van de bediening van het verbond der genade. Tot de bediening van het verbond behoort allereerst de prediking van het Evangelie. Hoe zullen zij in Hem geloven van Welke zij niet gehoord hebben? En hoe zullen ze horen, zonder die hun predikt? Dus, om mensen in het bezit van die verbondsgoederen te kunnen stellen, moet er allereerst gepredikt worden. Dat is het eerste gedeelte van de bediening van het genadeverbond. God maakt dat genadeverbond bekend. Hij is daarmee begonnen bij Adam. Hij heeft dat bekend gemaakt aan Noach, aan Abraham, aan de kinderen Israëls en nu in het Nieuwe Testament aan alle volken. Het begint dus met de prediking, met de bekendmaking van het genadeverbond. Wanneer wij zeggen dat God Zijn verkiezing uitwerkt in de tijd, is dat goed,

maar laat ons dan beginnen waar God mee begint. De Heere begon met de uitwerking van Zijn eeuwige vredesgedachten na de val van Adam en Eva niet met te openbaren wie er uitverkoren was en wie niet. Maar de Heere begon met de bekendmaking van de moederbelofte. Met de prediking van het Evangelie. Want in die moederbelofte was dus het Evangelie begrepen. En in die moederbelofte wordt herstel van de verbroken relatie, daar worden zaligheid en vrede met God bekend gemaakt door de beloofde Messias.

Zo beginnen ook onze Dordtse vaders. Dat is de Bijbelse lijn, de reformatorische lijn. In hoofdstuk 1 van de Dordtse Leerregels gaat het over de uitverkiezing. Daar lezen we di-

rect: 'Aangezien alle mensen in Adam gezondigd hebben en des vloeks en eeuwigen doods zijn schuldig geworden, zo zou God niemand ongelijk hebben gedaan, indien Hij het ganse menselijk geslacht in de zonde en vervoeking had willen laten en om de zonde verdoemen...(1). Maar hierin is de liefde Gods geopenbaard, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon in de wereld gezonden heeft; opdat een ieder die in Hem gelooft, niet verderve maar het eeuwige leven hebbe (2). En opdat de mensen tot het geloof worden gebracht, zendt God goedertierenlijk verkondigers van deze zeer blijde boodschap. Tot wie Hij wil en wanneer Hij wil; door wier dienst de mensen geroepen worden tot bekering en het geloof in Christus, de Gekruisigde (3)'.

En dan staat er: 'Want hoe zullen ze in Hem geloven van Welken zij niet gehoord hebben (I, 3)'. Dat is dus het eerste element van de bediening van het genadeverbond: de prediking. Die prediking is méér dan bekendmaking. Want in de prediking wordt genodigd; daar nodigt God zondaren om tot dit verbond te komen. Hij nodigt ze tot deze nieuwe verbondsrelatie. In de prediking vermaant de Heere. In de prediking dreigt de Heere ook: die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden. Dus de prediking is méér dan een loutere bekendmaking. Daarover volgende keer meer.

(wordt vervolgd)

Moerkapelle,

ds. H. Paul

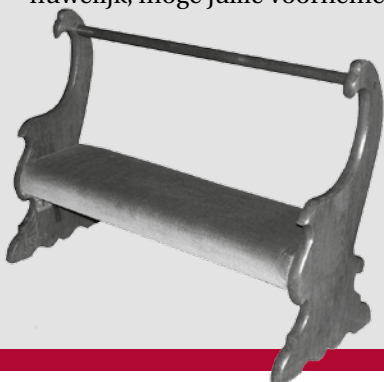
Even maar...

Driemaal zegen

Het is altijd een plechtig moment wanneer een bruidspaar op hun huwelijksdag Gods huis binnengaat om daar Gods Naam aan te roepen, Zijn Woord te horen en Zijn zegen te ontvangen. Dat laatste kunnen mensen - dus ook een predikant - niet geven. En toch, aan Gods zegen is alles gelegen. Tijdens de trouwdienst wordt tot drie keer toe een zegenwens uitgesproken.

1. Het **levensbeginsel**: Nadat beiden op de eerste vraag hun ja-woord hebben gegeven, wordt de eerste maal een zegenwens uitgesproken: 'Zo wille onze Heere God uw voornemen, hetwelk Hij u gegeven heeft, bevestigen; en uw beginsel zij in den Naam des Heeren, Die hemel en aarde gemaakt heeft.' Er wordt dus toegebeden: De almachtige Schepper, de Inzetter van het huwelijk, moge jullie voornemen

bevestigen. Dus GóD moge jullie huwelijk bevestigen, Zijn gunst en goedkeuring erover gebieden. Over huwelijksbevestiging gesproken. En Hij geve dat jullie levensbeginsel mag liggen in de Naam des Heeren, in de Bron van het leven. Met andere woorden: dat jullie leven geheel gestempeld mag worden door de Heere en Zijn Woord, waarin Hij bekend maakt Wie Hij is. Daarom krijg je ook een Bijbel op je huwelijksdag van de kerkenraad.

2. De **levensroeping**: Nadat het bruidspaar de tweede keer 'ja' gezegd heeft op een vraag, apart voor de bruidegom en de bruid, klinkt het: 'De Vader der barmhartigheid, Die u door Zijn genade tot dezen heiligen staat des huwelijks geroepen heeft, verbindt u met rechte liefde en trouw en geve u Zijn zegen.' Hier wordt vanuit Gods Vaderlijke barmhartigheden in Christus Jezus het bruidspaar toegebeden dat God voortdurend liefde en trouw zal willen geven. In dit gedeelte wordt benadrukt, dat het huwelijk een levensroeping is. Het is niet iets dat je er 'even bij' doet.

3. De **levensgenade**: Aan het einde van het formulier klinkt voor de

derde maal een zegenwens in Gods Naam. Teer en diep bidt de kerk der eeuwen de gehuwden toe: 'Onze lieve Heere God vervulle u met Zijn genade, en geve u dat gij in alle godzaligheid, liefde en enigheid, lang en heilig samen leven moogt. Amen.' Dat wil zeggen: De levensgenade van 'onze lieve Heere God' zij jullie deel! Hij geve dat die levensgenade zal blijken uit het vreten van Zijn Naam, uit het drievoudige liefdessnoer dat nooit verbroken zal worden en uit de levenseenheid in alles. Levensgenade voor hart en huis kunnen we immers niet missen. Deze genade zal blijken zowel in tere vreze van Gods Naam als ten opzichte van elkaar. Maar ook in de eenheid in liefde en in geestelijke eenheid in de Heere Jezus Christus, zoals Paulus zegt in Efeze 5:32: 'Deze verborgenheid is groot, doch ik zeg dit ziende op Christus en op de gemeente.'

Driemaal een zegenwens: met het oog op het levensbeginsel, met het oog op de levensroeping en met het oog op de levensgenade. Wat is een huwelijksdienst toch inhoudrijk als Gods toepassende Geest erin meekomt. Dan mag het méér zijn dan vorm.

v. A.

Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten

Ouderling J.M. Goud te Waarde 50 jaar in het ambt

'Het ambtelijke werk heb ik altijd met vermaak mogen doen. Ondanks mijn zonden en afmakingen is de Heere ook daarin goed voor me geweest.' Ouderling J.M. Goud te Waarde, die 12 februari een halve eeuw in het ambt stond, zegt het met overtuiging: *'Uw liefdedienst heeft mij nog nooit verdrotten. Dat heeft Hij waargemaakt.'*

Goud stamt uit een godvrezend voor­geslacht. 'In ons voorgeslacht heeft de Heere op kennelijke wijze willen werken. Zo denk ik met diep respect terug aan mijn vader. Van zijn kindse jaren af is hij door de Heere geleid. Jarenlang heeft hij de gemeente als ouderling gediend. Toen hij op zijn sterfbed lag en ik hem vroeg: 'Vader, hoe is het nu', antwoordde hij: 'Jongen, de HEERE is mij verschenen van verre tijden en nu leeft het in mijn hart: Maar blij vooruitzicht dat mij streelt. Vandaag mag ik afscheid van jullie nemen, om dan heen te gaan.' Dat heeft ons diep ontroerd.'

Ook in het leven van Goud sprak de Heere al op jonge leeftijd. 'Van jongs af aan was ik jaloers op Gods volk. Het was me een vermaak hen te horen spreken vanuit hun omgang met de Heere. Maar ik besepte wel dat dat tekort was voor de eeuwigheid. Toen de Heere echter een droefheid in mijn hart werkte, een droefheid over de zonde en een droefheid naar God, kwam ik in grote nood. Ik moest sterven, maar kon niet sterven. Dat heeft geruime tijd geduurd. Totdat de Heere de prediking van de oude ds. Honkoop mij tot zegen stelde. Zijn preek over Lukas 15:2: 'Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen' heeft me diep geraakt. Daar werd heel mijn hart onder verklaard.' Bijzondere herinneringen heeft Goud ook aan ds. Chr. van Dam. 'Ik ontmoette hem nogal eens bij mijn schoonouders, waar de predikanten in die tijd logeerden. In de omgang was hij vaak erg lieflijk. Maar hij drong wel door tot de kern van de zaak. Ik hoor het hem nog zeggen: 'Jaapje, heb je je beentjes al ge-

Ouderling J.M. Goud.

broken? Da's nodig hoor!" Zijn militaire dienstplicht vervulde Goud bij de mariniers in Doorn. 'Ik had het daar echt naar mijn zin en genoot van de opleiding. Vanwege de politiek onrustige situatie werd ik op zeker moment goedgekeurd om naar Nederlands-Indië of de West te worden uitgezonden. Vooraf moest ik tegen de pokken worden ingeënt. Dat durfde ik echter niet. Hoewel er van verschillende kanten druk op me werd uitgeoefend, had ik er geen vrijmoedigheid toe. Omdat mijn vader kort daarop ziek werd, mocht ik naar huis en was de uitzending definitief van de baan. Daarin heb ik duidelijk Gods hand gezien.'

Dat Gods voorzienigheid over alle dingen gaat, ervoer Goud ook in het dagelijkse leven. 'In mei 1966 verha­gelde onze hele fruitoogst. Dat was een enorme klap. Hoe moest het nu toch? Maar in de dadelijkheid liet de Heere me toen zien dat Hij een rijke Vader was en dat het ons aan niets zou ontbreken. En dat is uitgekomen. Het hééft ons ook werkelijk aan niets ontbroken! Wij hadden niets, maar God gaf alles. Toen ds. Van Dam in november dankdag kwam houden en me vroeg hoe het dat jaar was gegaan en ik daar het een en ander over vertelde, greep hem dat aan en zei hij: 'Nu moet ik eerst mijn vrouw bellen.'

Hij liep naar de telefoon en zei tegen zijn vrouw: 'Vrouw, ik ben hier bij Goud en ik moet je eerst zeggen dat de Heere ons gebedje heeft verhoord.' In januari 1963 werd Goud gekozen tot diaken. 'Op zekere zondag werd mijn naam afgelezen. Ik had daar totaal niet op gerekend. Immers, mijn vader zat in de kerkenraad. Toen ik naar huis liep, dacht ik bij mezelf: Daar komt nooit iets van terecht. Maar bij het lezen onder de maaltijd was 2 Kronieken 29 aan de beurt. En daar lazen we: 'Mijn zonen, weest nu niet traag; want de HEERE heeft u verkoren, dat gij voor Zijn aangezicht staan zoudt, om Hem te dienen.' Dat was voor mij een antwoord uit de hemel. Toen wist ik dat ik gekozen zou worden, wat ook is gebeurd.' Dat ook zijn vader in de kerkenraad zat, heeft nooit tot problemen geleid. 'Hij was niet alleen mijn natuurlijke vader, maar ook mijn geestelijke vader. Vele malen zijn we samen op huisbezoek geweest. Ook daar bewaar ik goede herinneringen aan.'

Na het overlijden van zijn vader, in 1970, werd Goud gekozen tot ouderling. 'Mijn vader had me er al enigszins op voorbereid. 'Wacht op de Heere', zo had hij gezegd, 'Hij heeft nog ander werk voor je.' En ds. Van Dam had ook al eens gezegd: 'Wees stil, jongen, en wacht op de Heere.' Desondanks zag ik er enorm tegenop. Ik had geen kennis, geen moed, was schuchter en had last van spanningen. En toch voelde ik dat ik niet mocht bedanken.'

In de loop der jaren heeft Goud hon­derden leesdiensten geleid. 'Ik heb heel wat preken van ds. Smytegelt en Wulfert Floor gelezen. Maar ook de preken van de oude ds. Honkoop spraken me enorm aan. Enerzijds zijn ze erg afsnijndend, maar anderzijds zijn ze ook heel ruim. Daarnaast greep ik ook vaak naar de boeken van ds. Hoogerland en ds. Van Dam.' Hoewel het een voorrecht is onder de levende bediening te zitten, is Goud ervan overtuigd dat er ook onder de leesdiensten een zegen kan vallen. 'Ooit las ik een preek over Psalm 72. Het leek me gewoon goed die preek eens een keer te lezen. Verder had ik daar geen bijzondere bedoelingen mee. Maar wat gebeurde er? Onder die preek werd een oude weduwe radicaal stilgezet. Daarom moeten we maar nooit zeggen: Het is 'maar' lees­dienst.'

Met enige weemoed denkt Goud terug aan de jaren dat de studenten en predikanten bij hem logeerden. 'We hebben er tientallen over de vloer ge-

had. Omdat we een groot gezin hadden en het er bij ons nogal eenvoudig aan toe ging, zagen we er soms erg tegenop. Maar toch hadden we het niet graag willen missen. Ik durf wel te zeggen dat er met verschillende van hen banden zijn gevallen, banden die de eeuwigheid verduren. Daarnaast werd er ook met ons meegeleefd. Zo bracht ds. Hage altijd een tientje voor mijn vrouw mee. Omdat we het niet zo breed hadden, was dat natuurlijk welkom. 's Avonds werd er soms gezelschap gehouden. Ook dan hoorden we wel eens mooie dingen.'

Na ruim zestig jaar vacant te zijn geweest, kreeg Waarde in 1993 voor het eerst een eigen predikant in de persoon van ds. Th. van Stuijvenberg. 'Op de dag dat hij moest beslissen, was ik alleen in de boomgaard. Toen ik daar het beroep voor de Heere neerlegde, werd ik met kracht bepaald bij de woorden uit Handelingen 8:29b: 'Ga toe en voeg u bij dezen wagen' en mocht ik vast geloven dat hij het beroep zou aannemen.' Ook aan ds. H. Hofman en ds. M. Golverdingen bewaart Goud goede herinneringen. 'Ook onder hun bediening werd mijn weg wel eens verklaard. Dat verbindt aan elkaar. Zo sprak ds. Hofman op een Eerste Pinksterdag eens over de bekende geschiedenis uit Handelingen 2. Dat raakte me zodanig, dat ik er ontdaan van was. Toen ik er in de consistoriekamer iets over zei, merkte ds. Hofman op: 'Zal ik je eens wat vertellen? Ik heb er nog nooit zo tegenop gezien om te preken als vanmorgen. Ik wilde je al bellen om te vragen of je een preek wilde lezen.' Ook zijn overlijden heeft me diep geraakt. Toen we hem vlak voor zijn heengaan bezochten en ik vroeg hoe het nu lag, zei hij: 'Ik heb geen pijn en ook geen strijd. Ik mag vast geloven dat de prijs voor mij is betaald en nu wacht ik tot mijn Vader me komt halen.' Dat is toch wat hè, om zo te mogen sterven.'

In het huis van Goud is het al weer enkele jaren stil. 'In 2006 overleed mijn vrouw. Dat was diep ingrijpend. Ik mag echter geloven dat haar sterven vrede was. In de wetenschap dat haar een beter lot was bereid, heeft ze ook afscheid genomen van de kinderen. Ondanks het verdriet waren het goede dagen en konden we de Heere niets ongerijmds toeschrijven.'

Inmiddels heeft Goud besloten zijn ambt neer te leggen. In de loop van maart hoopt hij afscheid te nemen. 'Ik had het al eerder willen doen, maar ds. Golverdingen heeft me enkele jaren geleden overgehaald nog

een ronde mee te doen. De laatste tijd heb ik echter wat beperkingen en ga ik tegen het ambtelijke werk opzien. Daarnaast merk ik dat mijn gedachten wat minder worden. In biddend opzien tot de Heere heb ik dan ook besloten mijn ambt neer te leggen. Hierna heeft de Heere me een en andermaal bepaald bij Psalm 25:2, in de berijming van Datheen: HEER' wijs mij toch Uwe wegen, die Gij wilt dat ik zal gaan. Daar heb ik vrede op gehad. Ik heb gevoeld dat mijn besluit Zijn goedkeuring kan wegdragen.'

Omdat Goud de leeftijd van de zeer sterken inmiddels is gepasseerd, beeft hij dat zijn tijd voorts kort is. 'Wij hebben dan altijd goeden moed, zegt Paulus, maar dat kan ik hem niet al-

tijd nazeggen. De Heere is geen land van uiterste duisternis, gelukkig niet, maar het is telkens weer een wonder als Hij op Zijn eigen werk terugkomt en dat je hart onder de prediking nog eens wordt verklaard. Ook in geestelijk opzicht blijft er niets van een mens over. Ik ellendig mens, verder kan ik het van mezelf niet brengen. Anderzijds zijn er ook weleens ogenblikken dat ik er overheen mag zien en dat er een verlangen in mijn hart is om heen te gaan. Om van de zonde verlost te zijn en Hem de eer toe te brengen die Hij zo waardig is te ontvangen. Het is door U, door U alleen, om het eeuwig welbehagen.'

Krabbendijke,

J.P. Sinke

Een stem uit het verleden

Welgelukzalig is de man, o HEERE, die Gij tuchtigt.

Psalm 94:1

Volk des Heeren, dat Christus meer en meer een gestalte in u mocht verkrijgen. Dat u zulke ontdekkingen geschonken werden, waardoor Christus meer en meer de sterkte van uw hart werd. Het is een weldaad om ontkracht te worden in uzelf, en uit alles de grond te verliezen. Ook uit de ontvangen weldaden, om alleen uit Christus te mogen leven.

We zijn gelukkig als ons hart uitgaat naar de dadelijke gemeenschap met God, die in Christus gesmaakt wordt. Dat zal zijn vruchten afwerpen in uw leven. Het profijt daarvan zult u ondervinden in strijd en moeite, waar toch het leven vol van is. Dat hebben we ook gezien in het leven van Jakob. Hij kon Benjamin niet missen. Dat kind was een verkwikking in zijn ouderdom, en een sterkte bij alles wat doorleefd moest worden.

Welke droefenissen er dan ook zijn als vruchten van de zonde, volk, dan zullen de vertroosting die in Christus zijn door de Heilige Geest u worden geschonken. Christus is de vertroosting Israël. Dat zal Hij ook blijven, totdat geen rouw en geen moeite meer zullen zijn.

In de hemel is geen Ben-oni meer, maar daar wordt de meerdere Benjamin toegebracht de lof, aanbidding en dankzegging tot in alle eeuwigheid.

Daar is het Lam in het midden van de troon. Hij zal hen weiden en leiden tot de fonteinen der levende wateren. Daar is de volkomen oplossing van al de raadsele, die hier gedurig in uw hart waren. Daar zal een eeuwig aanbidden zijn van de wegen die God hier met u hield. Ja, daar is alle smart vergeten. Daar zal er een eeuwig verheffen zijn van de Enige en Drie-enige God, uit Wien, door Wien en tot Wien alle dingen zijn. Hem zij de heerlijkheid tot in alle eeuwigheid.

Welzalig is de man, o HEER,
Die door Uw tucht en hemelleer
Het nut der onderdrukking weet,
En voordeel trekt zelfs uit het leed.

wijlen ds. W.C. Lamain

BOEKENNIEUWS

**“De voetwassing”; ds. C. Hogchem;
uitg. Gebr. Koster, Barneveld;
ISBN 978 90 5551 674 2; 86 blz.; € 9,90**

Onlangs verscheen het boekje ‘de voetwassing’ van ds. C. Hogchem. Het boekje bevat een serie van vier preken, die zijn gehouden in 2012 in de eigen gemeente van Genemuiden. De inhoud van de preken betreft, zoals de titel aangeeft: lijdensstoffen over Johannes 13:1-17. Christus bevindt zich daar met Zijn discipelen in de opperzaal om het Pascha te eten en om het Heilig Avondmaal in te stellen. De discipelen liggen aan met vuile voeten. Zij hebben hun voeten niet gewassen en zijn al helemaal niet op de gedachte gekomen om elkaars voeten te wassen. Een gevulde waterkruik en een bekken, waarin het water moet worden gegoten om de voeten te wassen, staan weliswaar daartoe gereed. Ook liggen er enkele linnen doeken om de voeten mee af te drogen. ‘Wees ervan verzekerd, gemeente, dat die kruik, dat bekken, en die doeken nooit gebruikt zouden zijn als er niet Eén was geweest Die Zijn discipelen daarin was voorgegaan en hen de voetwassing had voorgedaan’, zo wordt indringend verklaard in de eerste preek. In deze preek wordt stilgestaan bij de Heere Jezus Die wist dat Zijn ure gekomen was, waarin Hij zich zou vernederen, tot in de allerdiepste versmaadheid en angst der hel, met lichaam en ziel aan het hout des kruises. Als Middelaar van verwerving heeft Hij alles volbracht om naar Zijn Vader over te gaan, waar Hij de Zijnen heeft liefgehad tot het einde. Het wil zeggen dat Hij als Middelaar van toepassing alles zal uitwerken ten goede, totdat de laatste van de Zijnen zal zijn toegebracht. De tweede preek gaat over de eerzucht van de discipelen en de verrader in hun midden. De preek is ontdekkend als de hoogmoed van de discipelen wordt uitgetekend. Zijn wij niet allen van dezelfde lap gescheurd, net als de discipelen? Wat een wonder dat Christus Zich vernedert om Zijn volk zó te onderwijzen. De derde preek geeft verder onderwijs van Christus als Hij de kruik, het bekken en de linnen doeken ter hand neemt om de voeten van de discipelen te wassen. Het is een onderwijzing van Zijn liefde en zachtmoedigheid voor zulke zondige

mensen. Ook worden de discipelen, Petrus in het bijzonder, onderwezen in de heilgeheimen van het Evangelie door het zichtbare teken van de voetwassing, heenwijzend naar geestelijke reiniging, naar vergeving van zonden, naar rechtvaardigmaking en heiligmaking. In de vierde preek komt een Evangeliegebod van Christus aan de orde: ‘Indien dan Ik, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wassen’ (Joh. 13:14). Het voorbeeld van de Heere Jezus is een opdracht om Hem daarin na te volgen. De waterkruik, het bekken en de doeken

zijn in feite overal te vinden. Bijvoorbeeld in de gemeente, de familie, het gezin, het huwelijk, het bedrijf en op school. ‘Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zo gij dezelve doet’ (Joh. 13:17). Indringend worden we bepaald bij de noodzaak van waarachtige verootmoediging en bekering. Het bevindelijk kennen van deze zaken is nodig in het hart, want ‘deze dingen doen’ zal alleen plaatsvinden als vrucht van gezocht en gevonden worden uit Hem, Die dit voorbeeld gaf. Dit boekje is uitermate geschikt voor de leesdiensten tijdens de lijdensweken, voor thuisgebruik en, mede door het handzame formaat, ook ideaal om onderweg te lezen in bus, trein, vliegtuig enz. Het boekje ziet er fraai uit en is overzichtelijk door de heldere structuur. Het is een wezenlijke, schriftuurlijk-bevindelijke bezinning op een aangrijpende geschiedenis. Van harte aanbevolen voor jong en oud.

Genemuiden,

M.T. Al-Chalabi

KERKNIEUWS

■ BEROEPINGSWERK BEDANKT

Voor Sint-Annaland:
ds. G.J.N. Moens te Meliskerke.

■ AANGEPASTE KERKDIENTST TE NUNSPEET

Op **zaterdag 23 februari** zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Nunspeet een aangepaste kerkdienst gehouden worden voor mensen met een beperking. In deze dienst, die om 15.00 uur begint, hoopt ds. A. Schot uit Nunspeet voor te gaan en te spreken n.a.v. Genesis 22:6-14.
Iedereen - wel of niet gehandicapt - is van harte welkom.

■ AANGEPASTE KERKDIENTST TE THOLEN

Op **zaterdag 23 februari** zal in het kerkgebouw van de Geref. Gemeente te Tholen een aangepaste kerkdienst worden gehouden voor mensen met een verstandelijke handicap. In deze dienst hoopt ds. E. Bakker voor te gaan en te spreken n.a.v. Joh 2:1-12. Aanvang 14.30 uur. Allen hartelijk welkom.
Er is een crèche aanwezig.

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS ROTTERDAM, 4 JANUARI 2013 TE ROTTERDAM-CENTRUM

De vergadering wordt namens de roepende kerk van Barendrecht door ds. L. Terlouw geopend. Ter opening laat hij Psalm 67:1 zingen, leest een gedeelte uit Jesaja 52 en gaat voor in gebed. Daarna licht hij het gelezen Bijbelgedeelte toe en in het bijzonder vers 12b: ‘want de HEERE zal voor ulieder aangezicht heentrekken, en de God Israëls zal uw Achtertocht wezen.’

Hierna staat hij stil bij o.a. de volgende bijzonderheden:

* Op 24 oktober 2012 is br. C. Demper overleden in de leeftijd van 83 jaar. Hij heeft van 1960 tot 2010 de gemeente Rotterdam-Zuid en daarna de gemeente van Barendrecht als diaken gediend.

* Op 4 januari 2013 is het 25 jaar geleden dat ouderling J. van Heteren in het ambt werd bevestigd. Hij was eerst ruim 9 jaar diaken, daarna ouderling in Rotterdam-Zuid en is sinds 4 mei 1997 ouderling in Rotterdam-Zuidwijk.

Preses spreekt enige woorden van troost voor de bedroefde familie Demper.

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. W. Silfhout, 1^e assessor: ds. L. Terlouw, 2^e assessor: ouderling C. Moree, quaestor: ouderling M.J. de Vries en scriba: ouderling K. Bel. Naar aanleiding van de notulen van de classisvergadering van 7 september 2012 wordt een commissie ingesteld om de besprekingen te voeren over het samengaan van de gemeenten Hellevoetsluis en Oostvoorne. Naar de Particuliere Synode, die vergadert op 18 april 2013, worden afgevaardigd als primi: de predikanten P. Mulder, W. Silfhout en L. Terlouw en de ouderlingen B. Agteresch, M. Bal, K. Bel, H. van Elsäcker en M.J. de Vries.

Van de coördinator 'In de Gouwstraat'

De coördinator van het inloop- en bijbelhuis "In de Gouwstraat" licht enkele zaken toe rondom de zondagse samenkomsten, de inloop, de bijeenkomst op tweede kerstdag en op oudejaarsdag. In alle gevallen is er veel belangstelling en mag ook Gods Woord opengaan. De Heere heeft ons een plaatsje gegeven in een achterstandswijk in een wereldstad. Het Woord zal doen wat Hem behaagt.

Van de classicale evangelisatiecommissie

Hoewel de classicale evangelisatiecommissie minder inkomsten uit onze achterban heeft ontvangen, kon de exploitatie over 2012 toch positief worden afgesloten. Dit is mede mogelijk gemaakt door de hogere inkomsten van de Inloopwinkel. Het commissielid J. van Wingerden wordt opnieuw benoemd voor een volgende periode.

Preses wenst alle betrokkenen bij het evangelisatiewerk 'In de Gouwstraat' de wijsheid en bekwaamheid van de Heere toe. Hij spreekt de wens en hoop uit dat het werk rijke vruchten mag dragen.

Namens de commissie onderwijs rapporteert ouderling B. Agteresch over de ds. Koelmanschool in Hoogvliet. Deze school zal helaas worden gesloten. De terugloop van het aantal leerlingen is groter dan de prognose. Door een aangegaan samenwerkingsverband kan nu ook de Petrus Datheenschool in Rotterdam in gevaar komen. Nu is de vraag of er een advies aan de ouders van de kinderen van de ds. Koelmanschool kan worden gegeven om de kinderen naar de Petrus Datheenschool te laten gaan. Hierbij speelt nog mee dat de Petrus Datheenschool in gesprek is over de locatie. Overleg met besturen en ook met de Rehobothschool in Barendrecht is noodzakelijk. De commissie onderwijs zal nader overleggen en contact houden.

Namens de voorbereidingscommissie voor een ambtsdragersbijeenkomst 'Jeugd en

Gezin', doet ouderling P. Sinke kort verslag van de voorbereidingen. Dat er bijzondere aandacht nodig is voor onze jeugd bleek wel op de kerkvisitebezoeken. Veel kerkenraden worstelen daarmee. Het blijkt dat er veel initiatieven zijn. De bedoeling van de bijeenkomst is vooral kennisuitwisseling tussen de kerkenraden. De classisscriba zal inventariseren wat er in de gemeenten wordt gedaan. Verder wordt gedacht aan een korte lezing door een medewerker van de Jeugdbond en enkele korte presentaties vanuit de gemeenten. Ook zal er gelegenheid zijn om met elkaar te spreken. Daarom wordt gedacht aan een tijdstip vanaf 16.00 uur tot in de avond. Ds. P. Mulder is bereid de leiding van deze bijeenkomst op zich te nemen. De bijeenkomst zal op vrijdagmiddag 19 april a.s. worden gehouden in het kerkgebouw van de gemeente Barendrecht.

Alle ambtsdragers uit de classis Rotterdam worden in deze bijeenkomst verwacht. De suggestie wordt gedaan een platform voor deze problematiek te vormen. De voorbereidingscommissie, bestaande uit de ouderlingen H.J. Agteresch, K. Bel, D. Schilperoord en P. Sinke, zal een en ander nader uitwerken.

De volgende vergadering is op vrijdagavond 5 april en/of op vrijdagavond 6 september 2013. De gemeente Capelle aan den IJssel-Middelwatering is aan de beurt om roepende kerk te zijn.

Ouderling C. Moree verzoekt de vergadering te zingen Psalm 43:3 en 4 en eindigt met dankgebed. Hierna sluit preses de vergadering.

Classisscriba K. Bel

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 16 JANUARI 2013

Namens de roepende kerk van Westzaan opent ds. G. Heijkamp de vergadering. Hierna memoreert hij o.a. het volgende:

* Op 27 oktober is overleden Cornelis Johannes Segers, oud-ambtsdrager van de gemeente Lisse in de ouderdom van 86 jaar. Hij mocht de gemeente 27 jaar dienen.

* Op 13 november verloor ouderling G. van Brummelen uit Zaandam zijn vrouw Adriaantje Wouterina van Brummelen-Hoogerwerf in de leeftijd van 60 jaar.

* Op woensdag 28 november 2012 werd in het kerkgebouw van Zaandam de laatste dienst gehouden. Vanaf 1 december zijn de gemeenten van Amsterdam en Zaandam samengevoegd als gemeente van Amsterdam. Tijdens de laatste dienst in Zaandam en de eerste gezamenlijke dienst in Amsterdam ging ds G.

Heijkamp voor.

* De gemeente van Westzaan mocht tijdens een herdenkingsdienst op 8 januari 2013 haar 125-jarig bestaan gedenken. Hierin ging de consulent ds G. Heijkamp voor.

Hierna spreekt ds. Heijkamp een openingswoord n.a.v. 2 Tim. 2: 8.

Het moderamen bestaat uit ds. G. Heijkamp, preses; C.W. Bos, quaestor; C. Vonk Noordegraaf, scriba en G. Hoogendoorn, assessor.

Van de classis Barneveld is bericht ontvangen dat ds B. Labee hulpconsulent van Amsterdam kan blijven.

Op verzoek van de vorige classisvergadering heeft Leiderdorp gekeken naar mogelijkheden om de classisgrens te wijzigen. Op basis van de opgestelde notitie ziet geen enkele classisgemeente aanleiding om een voorstel tot wijziging bij de P.S. Noord West in te dienen.

Evangelist Krijgsman doet verslag over 2012 van zijn werkzaamheden en de gang van zaken betreffende de post in Amsterdam. Coördinator C.J. van der Beek brengt vervolgens verslag uit over het afgelopen jaar van de werkzaamheden op de post Alkmaar. Beiden worden door de preses bedankt voor hun verslag en werkzaamheden met de wens en bede dat deze mogen dienen tot uitbreiding van Gods Kerk. De verbouwing van "Simon de Looier" is afgerond en naar tevredenheid verlopen. Er zal nog overleg plaatsvinden met het deputaatschap voor Evangelisatie over de kosten die gemaakt zijn voor onderhoud. Door het deputaatschap is in Alkmaar een pand gehuurd waarin inloop, zondagse diensten en andere activiteiten onder hetzelfde dak kunnen plaatsvinden. Om het gebouw daar geschikt voor te maken, is een geschat bedrag van ca. € 100.000,- nodig.

De classicale evangelisatiecommissie (CEC) stelt aan de classis voor om vanuit het fonds "Haarlem", hiervoor € 50.000,- beschikbaar te stellen als uiterste limiet. De classis ging akkoord met dit voorstel. De andere helft dient via acties bijeengebracht te worden. De classis gaat akkoord met het voorstel om ouderling J. Colijn uit Leiderdorp tot lid van de CEC te benoemen. Bij de behandeling van de begroting voor 2013 wordt gevraagd naar de sterke stijging van de huurlasten. Dit is een gevolg van tijdelijk dubbele huur en hogere huur van het gehuurde pand.

Als afgevaardigden naar de Particuliere Synode Noord-West op 25 april worden naast ds. G. Heijkamp als primi afgevaardigden gekozen de ouderlingen: C.W. Bos, K. Brandemann, J.W. van Dijke, A. Lindhout, G.J. van Pijkeren, G. Schipaanboord en C. Vonk Noordegraaf. Door vertrek en overlijden bestaat de classis contracta

thans nog maar uit twee personen namelijk ds. G. Heijkamp en C. Vonk Noordegraaf. Daar ook geen secundi meer beschikbaar zijn, worden de volgende ouderlingen als primi te benoemd: C.W. Bos, J.W. van Dijke, J.B.K. Lanser en W. Ploeg. Enkhuizen bedankt de classisgemeenten voor de verleende financiële steun voor de aankoop van de huidige kerk.

Amsterdam wordt aangewezen als roepende kerk om op woensdag 12 juni (indien nodig) of anders donderdag 26 september de classis om 10.00 uur te Lisse bijeen te roepen.

Hierna beëindigt ouderling G. Hoogenboom de vergadering.

C. Vonk Noordegraaf, scriba

BERICHTEN

■ SAMENZANGAVOND TE MIDDELBURG

Samenzangavond voor jongeren op **zaterdag 2 maart**, aanvang: 19.00 uur, in de Nieuwe kerk te Middelburg, Groenmarkt 1, m.m.v. de bovenstem van het Walchers jongerenkoor uit Middelburg en het jongerenkoor Het Kleinood uit Aagtekerke, en diverse instrumentalistes. Algehele leiding: Peter Wildeman. Meditatie: ds. C.J. Meeuse.

Deze avond staat in het teken van de nieuwe liedbundel van de Jeugdbond. Graag van tevoren opgeven via: info@jbgg.nl. Vermeld daarin met hoeveel personen je komt.

■ UITNODIGING VOOR JONGEREN DIE HET PRAKTIJKONDERWIJS HEBBEN GEVOLGD

Heb je voor deze zomer al een vakantie geboekt? Er is nog plaats om mee te gaan voor een fijne vakantie in eigen sfeer!

In de leeftijdscategorie 18-24 jaar wordt in vakantiecentrum 'De Kibbelhof' in Schoonoord een vakantieweek georganiseerd van **26 juli-2 augustus**.

Ben je ouder dan 23 jaar, dan kun je nog mee naar vakantiehuis 'Volderke' in Dongen van **2-9 augustus**.

Voor meer informatie: www.vrouwenbondgergem.nl/vakantieweken. Meld je vandaag nog aan per mail: jmmuddevdberg@klikSAFE.nl

■ DIACONAAL GASTENHUIS TE OUDDORP

Aankomend voorjaar gaat in Ouddorp het diaconaal gastenhuis de Oase open. Een oase voor mensen die lichamelijk of psychisch aan rust toe zijn. Onze gasten worden begeleid door deskundige hulpverleners, betrokken vrijwilligers en een pastoraal werker.

Gezocht: vrijwilligers

Zonder voldoende vrijwilligers kan de Oase niet van start! Spreekt het doel van de Oase u aan? Wilt u een steentje bijdragen of een spelfunctie vervullen als vrijwilliger? Meldt u zich dan op onze website aan als gastheer/vrouw of als vrijwilliger voor facilitaire ondersteuning (van tuin tot keuken). Wat u bij ons gaat doen, is afhankelijk van wat u kunt en wilt. Al bent u 'maar' enkele uren per week beschikbaar voor vrijwilligerswerk, uw talent is veel waard.

Meer weten of aanmelden?

Kijk dan op: www.diaconaalgastenhuis-deoase.nl bij 'vrijwilligers' en vul het aanmeldingsformulier in. Voor meer informatie over het vrijwilligerswerk: Suzanne den Breejen-de Groot, tel. 085-4898886.

De Oase is een initiatief van de Gereformeerde Gemeenten, de Hersteld Hervormde Kerk, de Gereformeerde Gemeenten in Nederland en de Oud Gereformeerde Gemeenten in Nederland.

foort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Arnhem 17.00 uur ds. K. Boeder; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. D. de Wit; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Vermeij; Benthuizen 9.30 en 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements; Bodegraven 10.00 uur ds. J.S. van der Net en 16.30 uur ds. H. Paul; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. J.J. Tanis; Boskoop 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 18.30 uur ds. J. van Rijswijk; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 en 15.30 uur stud. P.D. den Haan; Dinteloord 14.30 uur ds. S. Maljaars; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. G. Pater; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Genemuiden 9.30 en 15.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.A.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur ds. B. van der Heiden; Gravenhage 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 18.30 uur stud. J. van Laar; Gravenpolder 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer en 18.00 uur ds. C. Harinck; Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hellevoetsluis 19.00 uur ds. P. Mulder; Herkingen 10.00 uur ds. C. Harinck en 14.30 uur ds. J. Schipper; Hilversum 17.00 uur ds. J.M. Kleppe; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Houten 10.00 en 16.00 uur ds. J. IJsselstein; Kampen 18.00 uur ds. A. Schot; Kapelle-Biezeling 10.00 en 16.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Lelystad 19.00 uur ds. J. IJsselstein; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Marknesse 9.30 en 14.30 uur ds. C. van Krimpen; Meeuwen 15.00 uur ds. W.J. Karels; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.00 en 16.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. S. Maljaars; Naaldwijk 15.15 uur ds. A.B. van der Heiden; Nieuwdorp 14.00 uur ds. B. Labee en 18.30 uur stud. S.W. Janse; Nieuwer ter Aa 19.00 uur ds. W. Visscher; Nieuwerkerk 9.30 (H.A.) en 15.00 uur ds. M. Joosse; Nieuwe-Tonge 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. J. Schipper; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; Nisse 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Nunspeet 9.30 en 15.00

KERKDIENTEN

■ ZONDAG 17 FEBRUARI 2013

Aagtekerke 9.30 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 18.00 uur ds. M. Golverdingen; Aalst

14.30 uur ds. F. Mulder; Alblasserdam 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Alphen a/d Rijn 16.00 uur stud. H.A. van Zetten; Amers-

uur ds. A. Schot; Oostburg 18.00 uur ds. R.A.M. Visser; Oosterland 18.30 uur ds. M. Jooze; Oostkapelle 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Oude-Tonge 14.30 uur ds. E. Bakker; Poederoijen 9.30 en 18.30 uur stud. C. van Ruitenburger; Poortvliet 10.00 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Puttershoek 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 15.30 uur ds. G.J. van Aalst; Rhenen 10.00 uur ds. A. Verschuure en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. J. Mijnders; Ridderkerk-Slikkerveer 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Rilland-Bath 14.30 uur (H.D.) ds. C. Sonneveld; Rotterdam-Alexanderpolder 16.00 uur ds. J.S. van der Net; Rotterdam-IJsselmonde 14.30 uur ds. W. Silfhout; Rotterdam-Zuidwijk 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Scherpenzeel 10.00 uur (H.D.) ds. F. Mulder en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 10.00 en 16.00 uur stud. J. van Laar; Sint Annaland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Sint Philipsland 15.00 uur ds. G. van Manen; Sliedrecht 9.30 en 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 15.00 uur ds. P. Melis; Spijkenisse 19.00 uur ds. L. Terlouw; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 10.00 (H.A.) en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde - De Vecht 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veen 9.30 uur ds. M.J. van Gelder en 15.00 uur stud. C. van Ruitenburger; Vlaardingen 19.00 uur stud. P.D. den Haan; Vlissingen 9.30 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 9.30 en 14.00 uur stud. S.W. Janse; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. G. Beens; Werkendam 10.00 (H.A.) en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. B. Labee; Westzaan 19.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Wierden 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Woerden 10.00 uur (H.D.) ds. B. van der Heiden en 18.30 uur ds. J. Driessen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zwijndrecht 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Zwolle 19.00 uur ds. A. Schreuder.

■ DINSdag 19 FEBRUARI 2013

Brakel 19.30 uur stud. J. van Laar; Dirksland 19.30 uur ds. J. Schipper; Rotterdam-Centrum 19.45 uur stud. H.A. van Zetten; Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ WOENSDag 20 FEBRUARI 2013

De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Ermelo 19.30 uur ds. P. Melis; Groningen 20.00 uur ds. G.W.S. Mulder;

Hardinxveld-Giessendam 19.30 uur ds. W.J. Karels; Leerdam 19.30 uur ds. G. van Manen; Nieuwdorp 19.30 uur ds. G. Pater; Nunspeet 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterend (Texel) 19.00 uur ds. A. Verschuure; Rijssen-Noord 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rotterdam-Alexanderpolder 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Sint Annaland 19.30 uur ds. W. Silfhout; Wageningen 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Woerden 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ DONDERDag 21 FEBRUARI 2013

Bodegraven 19.30 uur ds. B. van der Heiden; Genemuiden 19.30 uur ds. C. Hogchem; Hendrik-Ido-Ambacht 19.45 uur (voor de zending) ds. W. Silfhout; Herkingen 19.30 uur ds. C. Sonneveld; Hoogvliet 19.45 uur ds. G. Pater; Krimpen a/d IJssel 19.45 uur ds. P. Mulder; Meeuwen 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Naaldwijk 19.45 uur ds. A.A. Brugge; Nijkerk 19.30 uur ds. M. Mondria; Ooltgensplaat 19.30 uur ds. J. Schipper; Ouddorp 19.30 uur ds. E. Bakker; Puttershoek 19.30 uur ds. C.J. Meeuse; Rhenen 19.30 uur (voor de evangelisatie) ds. A. Schot; Ridderkerk 19.30 uur ds. W. Visscher; Ridderkerk-Slikkerveer 19.30 uur ds. S. Maljaars; Sprang-Capelle 19.30 uur ds. J. van Belzen; Stad aan 't

Haringvliet 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Zwolle 19.30 uur ds. C.A. van Dieren.

■ VRIJDag 22 FEBRUARI 2013

Klaaswaal 15.00 uur (huw.bev.) ds. G.J. van Aalst; Middelburg-Centrum 14.00 (huw. bev.) uur ds. J.M.D. de Heer.

■ ZATERDag 23 FEBRUARI 2013

Nunspeet 15.00 uur (aangepaste kerkdienst) ds. A. Schot; Tholen 15.00 uur (aangepaste kerkdienst) ds. E. Bakker.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 17 FEBRUARI 2013

Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Oude Barelle 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

ADVERTENTIES

Vakantieoord Holsappel Al 60 jaar een begrip.

Boek nu u vak 6/7 en 8 pers. bungalows v.a.g.v met veel rust en ruimte in vertrouwde sfeer nu vanaf € 60.- p/w excl. bel voor info 0548-512790 of kijk op www.vakantieoordholsappel.nl

Kamperen bij Nederlandse boer in ZW-Frankrijk. Veel wandelmogelijkheden, zon, rust, ruimte. Fam. Hoogendoorn. wimenaddy@orange.fr

De vers gevallen sneeuw knerpt onder je laarzen.... Te huur: Onze comfortabele 8 persoons vakantiewoning in Wallis, Zwitserland. Voor sneeuw wandelen, skiën en rust. Info: www.residencefiesch.nl of Tel. 0383855121

Te huur ruime, sfeervolle vakantiewoning in **ZEELAND**. 6-8 pers. Tel: 0113-302209 www.boerderijvakantiezeeland.nl

Te huur:

Aan de rand van Yerseke (Zeeland), met uitzicht op het natuurgebied 'De Yerseke Moer', **prachtig 2-persoons vakantiewoning**. Verkeert in zeer goede staat (gebouwd in 2008) en is van alle gemakken voorzien. Ideaal voor senioren. Indeling: beg.gr.: douche, wc, woonkamer met open keuken, bergkast. 1e verd.: grote, ruime slaapkamer. Buiten: Privéterras. Te huur per midweek: ma. t/m vr. Voor meer info en/of foto's, bel 0113-571818

Op vakantie naar Canada? Kijk op www.CanadianHolidayRentals.ca voor **accommodaties** in British Columbia, Alberta en Ontario.

Pieter Heykoop

CD Voor Kerktijd - 7 !
3 Nieuwe Bladmuziek
op Wegwijs 2013

Stand: 2.E.050
(tegenover DOMUS-orgels)

www.pieterheykoop.nl

Vakantie Oostenrijk:

Te huur: luxe Chalet en
Appartementen 2-9 pers.,
in omg. Saalbach-Hinterglemm /
Zell am See, Kerkdiensten
tijdens zomervakantie.
Info: 0180-322181 / 06-51166845

Voordelig met hele gezin in eigen sfeer op vakantie?

Voor € 495,- all-in per week staat uw
stacaravan in Oostenrijk klaar.
's Zomers worden er Nederlands-
talige kerkdiensten georganiseerd.
Meer info www.es-vakanties.nl
of bel 055 3030083

TE HUUR

Nieuwe paarden- ponystallen met
weidegang en paddock/buitenbak.
Bij voldoende deelname wordt
er zaterdag lesgegeven.
Zondag: rustdag.
C.H. van Es, Parallelweg 21,
3364 AK SLIEDRECHT.
Tel. 0184-634267.

Ralph Venning (1621-1674)

Leren op de school van Christus

*Een puritein over de standen
in het genadeleven*

De Bijbel spreekt over zuigelingen, jongelingen en vaders in
Christus. Wat zijn de kenmerken van deze mensen? En hoe
kunnen ze in geestelijke zin groeien?

In deze verhandeling over de onderscheiden standen in het
geestelijke leven geeft Venning elke groep troost en onderwijs.
Hij spoort hen aan om voortgang te maken om te komen tot 'de
mate van de grootte der volheid van Christus'.

Brevier

Gebonden, 288 pag.

€ 24,90

RST
Zorgverleners

Huishoudelijke hulp

“Wat heerlijk dat
mijn woning op orde is”

Huishoudelijke hulp door medewerkers
met een reformatorische identiteit, dat
is **een vertrouwd idee**. Meer informatie?
www.rstzorg.nl of bel 0342-42 23 24.

RST Zorgverleners biedt ook **kraamzorg**
en **verpleging & verzorging**

VAKANTIE in de **BETUWE**: rust,
ruimte en gezelligheid: minicamping
de **VIJVERHOF** in **OMMEREN**
Kindvriendelijk en div. activiteiten.
Vakantiewoning en caravan te huur.
gezocht: pabo-ers en oa-ers voor
recreatie. Wij verzorgen ook uw
verjaardag, jubilea en zakelijke
bijeenkomsten. Voor meer info:
0344601973 / 0621611610
www.campingdevijverhof.nl

Van Manen
timmerbedrijf

kerkbanken
bankstofferings
kansels
doopvonts
lessenaars
collectezakken

Timmerbedrijf Van Manen B.V.
Puurveenseweg 47 | Kootwijkerbroek
t (0342) 44 29 60
www.timmerbedrijfvanmanen.nl

ACHTERBERG (RHENEN)

Vrijst. woning voor vakantie
te huur voor 2-8/9 pers.
Landelijk gelegen in het Binnenveld.
Geniet van rust, ruimte en natuur!
Tel: 0317-619173.

Wij 2 werkende jongedames,
kerkend in Ger. Gem. **zoeken**
een woonruimte.

Omgv. Zeist/Amersfoort/Utrecht.
Heeft/Weet u wat voor ons,
neem dan contact op via:
jacolie-93@hotmail.com

Kamer te huur in vrijstaande
woning te **Barneveld**. Op 500 mtr
vanaf station. Meer informatie?
Bel naar 06-50487465
b.g.g.jantine@hardemanisolatie.nl

Elspeet. Te huur onze vrijstaande
woning. Vlakbij bos, hei en dorp.
Mooie ligging en v.a.g.v.
Van D.V. 26-07 - 09-08
Tel 06-19955978

Alle nieuwe titels
www.derooboeken.nl

VAN STAVEREN
Begravenisverzorging

Sumatrastraat 11 ~ 2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar, in elke regio

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

HARKES
Begravenissen

*Persoonlijke zorg
voor uw begravenis*

Telefoon (0172) 21 21 22

Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

*Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar - overal te ontbieden*

Op zoek naar een kleinschalig reformatorisch woonzorgcentrum?

Huize Spoorzicht is een kleinschalig woonzorgcentrum in het landelijke buitengebied van Achterberg. In ons particuliere woonzorgcomplex worden ouderen in een vertrouwde, warme en huiselijke omgeving verzorgd.

Huize Spoorzicht heeft een reformatorische identiteit. We baseren ons in de zorgverlening op Gods onfeilbaar Woord en de daarop gebonde Drie Formulieren van Enigheid.

Er is nog plaats voor nieuwe bewoners!

Neem contact op, maak vrijblijvend een afspraak of vraag een brochure aan!

Cuneraweg 170-172
3911 RR Rhenen

T 0317 683 499
info@huizespoorzicht.nl
www.huizespoorzicht.nl

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

Stolk
Orgels

NIEUWERKERK A/D IJSSEL

Vrijheidsaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

www.stolkorgels.nl

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

LETHBRIDGE, Canada. Gaat u op **vakantie naar Alberta?** Verblijf dan in een van onze gezellige cottages! Ernst en Louise Sluijmers
00-1-403-329-8181
website: www.elbas.com

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandeldersprille.nl

Boekhandel en antiquariaat Versprille

Noordweg 11 Krabbendijke.
0113-502004. Maandag gesloten

H.S. Amadeus Princess: 5-sterren***** luxe

Romantische Rijn o.l.v. Ds. J. Driessen

Bezoek Heidelberg, de stad van Ursinus

7-daagse reis
vertrek 9 oktober

450 jaar Heidelbergse
Catechismus! Met bezoek
aan Lutherstad Worms.

Ds. J. Driessen:
"Nu ik met emeritaat ben, wil ik graag een reis voor Amicitia leiden. Samen met mijn vrouw zie ik daarnaar uit. Het lijkt mij een mooie gedachte om als "varende gemeente" met u op reis te gaan. Ik houd van de Heidelbergse Catechismus en hoop dan ook samen met u Heidelberg te bezoeken."

Vraag de gratis reisgids
aan! 078-684 53 53

Met vrienden op vakantie
www.amicitia.nl

De Saambinder Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:

ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur:

ds. C. Neele
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:

redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:
Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 1,05 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkelijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres

Noord-Amerika:
Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Dé inrichter voor Kantoor, Kerk en School

HOEKMAN
Kantoor & Project

*Uw partner in complete
kantoor- en projectinrichting*

Showroom: Marconistraat 13 - 4461 HH Goes - T: 0113 57 29 07
E: info@piethoekman.nl - www.piethoekman.nl - www.hoekmanismeer.nl

Huizen Adrien

Vakantiebungalows
in Tsjechië

Telefoon +31 (0)345 65 10 58
info@adrien.nl - www.adrien.nl

- DIVERSE BLOKFLUITEN
  - MUZIEKSTANDAARDS
  - ROEMEENSE PANFLUITEN
- R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
**WWW.MULDERMUZIEK
INSTRUMENTEN.NL**

Verrassend
Texel

v.a.
€ 649,- Maandje d'r uit...

ZOEK EN BOEK VIA WWW.DEVERRASSING.NL
OF NEEM CONTACT OP MET: 0222 31 89 06

kina
begrafenisverzorging

D.W. Schipper
010-458 31 12
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman
0182-58 39 32
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Postbus 400, 3440 AK Woerden
Tel.: 0348 489 929
E-mail: info@boardforisrael.nl

kliksafe

WINTERACTIE

Stap
NU
over!

nog t/m 28 februari:

ADSL en ADSL + bellen

2 maanden 50% korting!

Alleen geldig voor nieuwe klanten.

Onbeperkt bellen
(naar vaste nummers in Nederland)

€ 7,50
per maand

Meer informatie en bestellen?
Ga naar www.kliksafe.nl of bel (0341) 274 999.

Logisch.

WELKOM
op onze website!

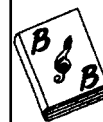
Een belangrijke
en overzichtelijke
onderwijswebsite

www.onderwijsisrael.nl

boordevol bruikbare
informatie!

Voor leerling én leerkracht
Je raakt nooit uitgeleerd
over Israël!

Tom van Hell Fotografie
Bruidsreportages altijd scherpe prijzen
Familiefotografie 033 2774445
Bedrijfsfotografie. 06 27122967
www.tomvanhell.nl

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20

begrafenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda,
Rotterdam, Vlaarding en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Heijkops
Houtsnijwerk
Houtsnijwerk.nl

Uw trouwtekst in hout uitgesneden?
Tel. 0418-551383
www.houtsnijwerk.nl